

РЕЦЕНЗИЯ

на проф. д-р АТАНАС ПЕТРОВ КАРАФЕЗЛИЕВ

Ръководител катедра „Духови и ударни инструменти“

Инструментален факултет на НМА „Проф. П. Владигеров“

относно дисертационен труд за присъждане

на образователна и научна степен „ДОКТОР“

на ЮЛИЯНА НЕДЕЛЧЕВА КАРААТАНАСОВА

докторант редовна форма на обучение

по професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по
(Методика на обучението по музика)

СУ „Климент Охридски“

на тема: **„ПРИЛОЖЕНИЕ НА КОНЦЕРТНИ МОДЕЛИ В
КОНТЕКСТА НА УЧЕБНОТО СЪДЪРЖАНИЕ ПО МУЗИКА НА
БЪЛГАРСКОТО УЧИЛИЩЕ“**

БИОГРАФИЧНИ ДАННИ: Юлияна Караатанасова е родена на 5 декември 1966 година. Завършва СМУ „Христина Морфова“ Стара Загора през 1985 година и НМА „Проф. П. Владигеров“ със степен магистър, специалност „музикално-теоретични дисциплини“ през 1991. През 2009 завършва следдипломна квалификация в УНСС, специалност „маркетинг, реклама и бизнескомуникации“. От март 2021 е докторант към катедра „Музика и мултимедийни технологии“ във Факултетът по науки за образованието и изкуствата на СУ „Св. Климент Охридски“. След завършването на своето образование Юлияна Караатанасова работи в различни области, свързани с култура образование и медии. В периода 1991-1992 е преподавател по музикално-теоретични дисциплини в Средно музикално училище

„Христина Морфова” Стара Загора, а по-късно е преподавател и в НМУ „Любомир Пипков” София. През 1993-95 е репортер за музикални предавания в програмите „Хоризонт” и „Христо Ботев” на Българското национално радио. През 1998 е сценарист и водещ на предаването „Имена от бъдещето” в Българска национална телевизия, Канал 1 – телевизионна версия на авторското радио-предаване на Радио Класик ФМ, посветено на младите български музиканти. През юли 2008 става мениджър корпоративни клиенти и главен редактор отдел „Концерти и фестивали” на Кантус Фирмус, а няколко години по-късно началник отдел художествено-творчески дейности в НДК и PR на Международния музикален фестивал „Софийски музикални седмици”, в продължение на две поредни години. Междувременно продължава педагогическата си дейност като преподавател по солфеж в НМУ „Любомир Пипков”. В последните години Юлияна Караатанасова работи като „експерт работа с клиенти и търговска дейност в НДК”. От февруари 2015-2023 е експерт концертна дейност в Продуцентски център НДК и продуцент и програматор на Новогодишен музикален фестивал и концерти вътрешна продукция. Тя е уредник, а по-късно и директор на Къща-музей „Панчо Владигеров”.

Цялата тази разностранна дейност и натрупания богат житейски и професионален опит дават основание, а и познания на докторанта да направи настоящото научно изследване. То се състои от увод, пет основни глави, заключение, четири приложения и библиография. Използвани са 49 литературни източници, огромен брой интернет сайтове и са направени три интервюта с авторитети в областа като Надя Сотирова, Елена Драгостинова и проф. Пламен Джуров.

В реализацията на целта на изследването, докторантът си поставя следните задачи:

- *Чрез предложените от автора на дисертационния труд концертни модели, да се създаде траен интерес към класическата музика, който*

разширява параметрите на музикалното възпитание на деца от различни възрасти, чрез високохудожествени образци.

- Да се разгледат анализират и систематизират различни световни музикално образователни практики, открояващи важни теоретични основи и методологични проблеми, свързани с подготовката на учениците за посещение на концерт или спектакъл.*
- Да се проучи и сравни историческия опит в музикално-образователните практики в България и да се сравни с тези по света. Този масив от информация да бъде съотнесен към учебните програми по музика в българското училище и нормативните рамки на МОН.*
- Да се предложат критерии за дизайн на програми за образователни концерти/спектакли.*
- Да се анализират предпоставките за възможно приложение на концертни модели в учебната програма по музика.*
- Да се класифицират концертни модели според характеристики и възможно приложение в обучението по музика.*
- Да се сравнят предложените концертно-образователни модели с предпочитаните от преподавателите музикално-образователни практики и формати, да се анализират, обобщят и да се направят предложения за използване в практиката на подходящи концертни модели за отделните образователни степени.*

Анализирайки резултатите може убедено да се заяви, че на базата на направените проучвания и изводите от тях задачите поставени от докторанта са изпълнени в цялост.

Първа глава на труда е озаглавена „Исторически преглед на концертните практики за деца и младежи”. В нея се проследяват историческите предпоставки и тенденции в развитието на детските и младежки концерти в периода ХІХ – началото на ХХІ век във водещи в тази област страни на Северна Америка и Европа. Очертават се етапи на развитие, модели, формати, инициативи, музикални организации и движения. Авторът извежда акценти от историята на българската

концертна образователна практика през XX век и представя свои възгледи и насоки в развитието на музикално-образователните предложения за деца и младежи от началото на XXI век с концепции, нови политики, реализирани в съвременни образователни програми, инициативи, форми, модели и подходи.

Във Втората глава се разглеждат актуални образователни програми, формати и музикални дейности на водещи оркестри и оперни театри по света с приложение в училище и в концертната зала. Изтъква се, че разнообразието от концертни образователни практики и музикални инициативи по света откриват допълнителни възможности за приложение на някои от тях в България, съобразени с образователните и културните условия в страната.

В Трета глава докторантът анализира съвременни концертни образователни практики в България в контекста на родното музикално образование и приоритетите на европейската културна политика. С примери се обосновава необходимостта от ангажираност на музикалните институции. Обобщават се критерии за дизайн на програми за образователни концерти. Предлага се класификация на български концертно-образователни модели на база на обща характеристика и предпочитани теми.

В Четвърта глава се прави преглед на нормативни документи, които регламентират българското музикално образование и учебното съдържание по музика като предпоставка за приложение на концертни модели. Предлагат се концертни модели за начален, прогимназиален и гимназиален етап на обучение, които биха подпомогнали преподавателите.

В Пета глава авторът на труда анализира и обобщава данни от проведена от него анкета с преподаватели от първи до десети клас. Анкетата показва техните мнения, оценки и препоръки, като се очертават тенденции като предпочитание към: музикално сценичните жанрове като

най-комуникативен формат, следван от образователен концерт с водещ, както и участие в образователни концерти за деца изпълнители. Докторантът прави ценния извод, че преподавателите осъзнават необходимостта от допълнителна квалификация и са отворени към участие в бъдещи модерни и съвременни музикално-образователни програми и проекти, които да бъдат създадени и реализирани съвместно с културните институти.

Направените публикации по темата на дисертационния труд са четири на брой – две от тях в „Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ Факултет по науки за образованието и изкуствата”, а две са под формата на доклади, изнесени на научни конференции. Направените публикации отговарят на изискванията по действащата нормативна уредба.

Приносните моменти на дисертационния труд са изведени в два аспекта - научно-изследователски и практико-приложен:

1. Направен е исторически обзор на научната литература, третираща образователните програми на оркестри и оперни театри по света и са представени най-ярките съвременни такива, посветени на деца и младежи.

2. Проследява се българският концертен опит и обвързаността на различни концертни модели с традициите в българското музикално образование.

3. Извлечени са данни от интервюта с водещи български музиканти и организатори на образователни концерти, допълнени от лични наблюдения от практиката за извеждане на концертни модели.

4. За първи път е представена класификация и авторски концертно образователни модели от докторанта, които са от значение за ефективната музикално-образователна и просветителска дейност

5. Обобщават се критериите за дизайн на програми за образователни концерти/спектакли.

6. Концертно-образователните модели допринасят за разширяване на добрите педагогически практики, подпомагащи усвояване на учебния материал по музика, за

развитие на емоционалната интелигентност и повишаване на общата култура на учениците

7. Предложените концертно-образователни модели са предназначени за различни възрасти в българското училище и са приложими в практиката, съобразно целите на организатори, музиканти-изпълнители и музикални (културни) институции

8. Концертно-образователните модели могат да послужат на преподавателите по музика за правилен избор на музикално-образователни събития за учениците според тяхната възраст, знания, умения и интереси.

9. Въведените авторски концертно-образователни модели са база за поетапно обновяване на музикално-образователната практика в България.

От така изведените приноси моменти е видно, че трудът има приносен характер и може да послужи за помагало в обучението на студентите от българските университети.

В контекста на всичко изложено, имайки предвид приносния характер на труда, както и приложената систематизирана информация, базираща се на огромния опит и педагогическата дейност на докторанта, изразявам своето положително становище, като предлагам на уважаемото научно жури да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор” на Юлияна Неделчева Караатанасова, докторант в редовна форма на обучение по професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по (Методика на обучението по музика).

20.05.2025

Проф. д-р Атанас Карафезлиев